

VANTAA



Varhaiskasvatussuunnitelma

Itä-Hakkilan toimintayksikkö

Opetuslautakunta 25.11.2013

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Opetussuunnitelman lähtökohdat	4
2.1	Arvolähtökohdat	4
2.2	Kasvattajuus ja lapsikäsitys	4
2.2.1	Kasvattajuus	4
2.2.2	Lapsikäsitys	5
3	Lasten puheenvuoro	6
4	Yhteistyö perheiden kanssa	6
5	Työ lasten parissa	7
5.1	Kieli vuorovaikutuksen perustana	7
5.2	Lasten oma yhteisö ja kulttuuri	9
5.3	Päivän kulku ja omatoimisuus	9
5.4	Lasten leikki	11
5.5	Oppimistoimintojen organisointi	12
5.6	Moninaisuus varhaiskasvatuksessa	13
5.6.1	Kasvun ja oppimisen tuki	13
5.6.2	Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus	14
5.7	Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys	15
5.8	Varhaiskasvatuksen toimintamuodot	17
5.8.1	Esiopetuksen järjestäminen	17
5.8.2	Perhepäivähoidon järjestäminen	18
5.8.3	6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen	19
6	Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi	19
7	Kumppanuudet, yhteistyöverkostot	20
7.1	Yhteistyötahot ja kumppanuudet	20
7.2	Hyvinvointityö ja oppilashuolto	21
7.3	Varhaiskasvatuksen viestintä	21
8	Liitteet	23
	Liite 1. Perheen kanssa käytävät keskustelut lapsen aloittaessa päivähoiton tai esiopetuksen	23

1 Johdanto

Varhaiskasvatussuunnitelma on toimintaamme ohjaava opetussuunnitelma, jossa kuvataan opetus- ja oppimisympäristöämme, lapsiryhmien toimintaa kannattelevia struktuureja, vuorovaikutuksen laatua ja leikkiä sekä yhteistyötä kasvattajien ja perheiden välillä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Varhaiskasvatussuunnitelman päivityksessä seitsemän tiimin henkilökunta jaettiin 3 ryhmään ja näiden ryhmien vetäjät muodostivat ohjausryhmän johtajan kanssa. Joulukuussa 2012 kyselimme vanhemmilta kirjallisesti ”Millainen on sinun mielestäsi hyvä päivä lapselle päivähoitossa?” . Myös henkilökunta sai vastata kysymyksiin ” Millainen on sinun mielestäsi hyvä päivä lapselle päivähoitossa” ja ” Millainen on hyvä päivä sinulle päivähoitossa?”.

Itä-Hakkilan varhaiskasvatuksen toimintayksikkö toimii pientalovaltaisella alueella. Yksikkö toimii neljässä eri kiinteistössä, joista 3 on samassa pihapiirissä, osoitteissa Keskustie 1A, 1 B ja 3. Vanhin rakennus Alatalo on aloittanut toimintansa syksyllä 1974. Siellä toimii tällä hetkellä esiopetusryhmä Hattivatit sekä 4-5-vuotiaiden ryhmä Nuuskamuikkuset. Syksyllä 1987 Itä-Hakkila sai lisärakennuksen, jota kutsumme Ylätaloksi. Siellä toimii 2 sisarusryhmää, joissa on alle ja yli 3-vuotiaita lapsia. 1999 samassa pihapiirissä ollut neuvola muutti Nissaksen päiväkodin yhteyteen ja neuvolatilat saneerattiin päivähoitoyksikkötiloiksi. Näin Itä-Hakkilan kirkolla toiminut esiopetusryhmä pääsi siirtymään v.2000 samaan pihapiiriin Vältaloon, samoin kuin Merkkipuuntiellä toiminut Kotikolon ryhmäperhepäivähoitoyksikkö. Onnentuvan ryhmäperhepäivähoitoyksikkö toimii Kolohongassa osoitteessa Itäinen Valkoisenlähteentie 19. Molemmat ryhmäperhepäiväkodit liitettiin yksikköömme syksyllä 1997. Syksyllä 2013 olemme saaneet tiedon, että Väli- ja Alatalon paikalle rakennetaan uusi 7-ryhmäinen päivähoitoyksikkö 2014 - 2015. Uudisrakennuksen myötä ryhmäperhepäivähoitotoiminta muuttuu päiväkotitoiminnaksi.

Meidän työyhteisössämme hyvän päivähoidon työntekijän ominaisuuksia ovat: *Pyrin olemaan ystävällinen, hyväntuulinen ja positiivinen, sillä ne ominaisuudet tarttuvat toisiinkin. Kunnioitan toista, ajattelen, mitä sanon, olen avoin, keskustelen. Asiat riitelevät, eivät ihmiset. Olen luonnollinen oma itseni.* Päivähoitoyksikkömme esitteessä, jonka jaamme syksyisin perheelle, on kannessa slogan ”Halaamalla hyvä olo”.

” Pienten lasten kasvattajan tulee olla aikuinen, jonka käteen lapsi tarttuu ” (Juhani Hytönen)

Tärkeinä painotusalueina pidämme vuorovaikutustaitojen ja kielellisten taitojen kehittymistä, kiusaamattomuutta, suvaitsevaisuutta ja hyviä tapoja sekä myönteisen asenteen kehittymistä luontoa ja ympäristöä kohtaan. Kävelyetäisyydellä oleva lähiympäristö metsineen, leikkipuistoineen ja urheilukenttineen tarjoaa loistavat mahdollisuudet retkeilyyn ja liikuntaan. Lähiluonto toimii myös oppimisympäristönä ja opetusmateriaalin mahdollistajana.

Esiopetuksessa olevat lapset tutustuvat lähellä olevaan kouluun esi- ja alkuopetuksen yhteistyön myötä.

Pyhän Annan lastenkirkossa käymme joulu- ja pääsiäisvaelluksilla sekä hartaus- ja musiikkihetkissä.

Hakunilan kirjasto on muutaman kilometrin päässä ja yksi retkikohde, samoin kuin Tikkurilankin kirjasto.

Kirjastoautoa, joka käy koulun pihalla kerran viikossa, hyödynnämme mm. tilaamalla etukäteen tarvitsemaamme materiaalia.

Toiminnan käytäntöjä arvioimme ja kehitämme jatkuvasti palvelemaan parhaalla mahdollisella tavalla kutakin lapsiryhmää.



2 Opetussuunnitelman lähtökohdat

2.1 Arvolähtökohdat

Päivähoitoyksikkömme arvot perustuvat Vantaan kaupungin arvoille.

Innovatiivisuus

Innovatiivisuus työyhteisössämme näkyy kokeilunhaluna, kekseliäisyytenä, uudistumis- ja muuntautumiskylynä arjen vaihtuvissa haasteissa. Pysymme ajan hermolla osallistumalla koulutuksiin.

Kestävä kehitys

Haluamme herättää lapsissa kunnioituksen ympäröivää elämää kohtaan ja antaa mahdollisuuden iloita, nauttia ja suojella ympäristöämme. Kestävän kehityksen mukaisilla valinnoilla pyrimme luomaan lapsille tietoisuutta oikeista valinnoista. Pienillä arjen teoilla on pitkäkestoisia vaikutuksia tulevaan. Kunnioitamme vanhoja perinteitä sekä hyväksi havaittuja toimintatapoja.

Yhteisöllisyys

Osallistumme vastuunkantamiseen joustamalla ja auttamalla yli ryhmärajojen tarvittaessa. Jaamme koulutuksen antia ja omaa osaamistamme talon sisällä. Koko talon yhteisillä tapahtumilla vahvistamme yhteenkuuluvuuden tunnetta.

2.2 Kasvattajuus ja lapsikäisyys

2.2.1 Kasvattajuus

Me kasvattajina muodostamme moniammatillisen kasvattajayhteisön, jonka toiminta pohjautuu asiakirjoissa oleviin ja yhteisesti sovittuihin arvoihin ja toimintatapoihin. Yhdessä keskustellen olemme luoneet yhteiset arvot ja toimintatavat. Samalla rakennamme yhteistä toimintakulttuuria. Meille on tärkeää tiedostaa ja pohtia omaa tehtäväämme kasvattajina, ja sen taustalla vaikuttavia arvoja ja eettisiä periaatteita. Nämä auttavat meitä toimimaan tietoisesti eettisesti ja ammatillisesti kestävien toimintaperiaatteiden mukaisesti. Kasvattajina meidän ammatillinen ja koulutuksellinen tietomme ja kokemuksemme luovat perustan osaamiselle. Tärkeää on myös, että dokumentoimme, arvioimme ja pyrimme jatkuvasti kehittämään toimintaamme.

Meiltä kasvattajina edellytetään sitoutuneisuutta, herkkyyttä ja kykyä reagoida lapsen tunteisiin ja tarpeisiin. Pyrimme luomaan positiivisen, kiireettömän ja avoimen ilmapiirin, joka mahdollistaa onnistumisen ja oppi

misen kokemuksia (kehu, kannusta ja kiitä). Huomioimme ja tiedostamme lasten ikätason, kehitystason, lähtökohdat ja suhteutamme nämä toimintaamme. Huomioimme myös toimintaamme ohjaavat asiakirjat (VASU, LEOPS, VOOPS)¹ sekä pyrimme luomaan ryhmän ympäristön lapsen kasvua ja kehitystä tukeväksi. Meidän tulee kasvattajina aina muistaa kuinka tärkeä roolimalli olemme lapsille ja tiedostaa millaisia arvoja ja asenteita omalla käyttäytymisellämme lapsille välitämme. Lapsen osallisuudelle annamme tilaa toiminnan suunnittelussa; *”suunnitelman tulee olla niin väljä että sinne lapsi mahtuu”*.

Yhdessä vanhempien kanssa teemme jokaiselle lapselle yksilöllisen varhaiskasvatussuunnitelman, jossa sovimme niistä arvoista ja periaatteista, joiden pohjalta lapsen kasvatusta yhdessä toteutamme.

Ensisijainen kasvatustavoite on vanhemmilla, joten kunnioitamme, arvostamme ja tarvittaessa tuemme heidän vanhemmuuttaan. Vastuu avoimen ja luottamuksellisen vuorovaikutussuhteen luomisesta on henkilökunnalla.

2.2.2 Lapsikäsitys

Lapsuus on elämässä ainutkertainen vaihe, jonka aikana saadut mallit ja kokemukset vaikuttavat ja heijastuvat käytökseemme koko loppuelämän. Jokainen lapsi on erilainen erilaisesta perimästä, perheen tilanteesta, kulttuuritaustasta ja kulloinkin kysymyksessä olevasta kehitysvaiheesta johtuen. Koemme tärkeäksi lapsen itsetunnon vahvistamisen tarjoamalla onnistumisen kokemuksia, positiivista yksilöllistä huomiota, läheisyyttä, hellyyttä ja tasa-arvoista kohtelua. Kun lapsen on hyvä olla, oppiminenkin on helpompaa.

Toiminnan lähtökohtana päivähoitoyksikössämme on lapsi. Tärkeimpänä asiana lapsen osallisuuteen näemme aikuisen aidon läsnäolon ja kuuntelun, mm. toiminnan muutoksen lasten kiinnostuksien ja toiveiden mukaan, heittäytymisen ja tarttumisen sen hetkisiin elämyksiin. Huomioimme lasten näkemyksiä ja kokemuksia sekä autamme lapsia ymmärtämään heidän omia vaikutusmahdollisuuksiaan. Lasten kasvaessa mahdollisuus omien näkökulmien ja mielipiteiden ilmaisemiseen monipuolistuu, esim. lapset tekevät omat ryhmäkohtaiset säännöt, osallistuvat monipuolisemmin toiminnan suunnitteluun ja keskusteluun, toimivat apulaisina.

Lapset ovat luontaisesti uteliaita ja aktiivisia uusien asioiden oppijoita. Lapsilla on erilaisia oppimistyyliä ja -tapoja, kuten kuulemalla, näkemällä ja tekemällä oppiminen, jotka huomioimme lapsen kasvun ja oppimisen tukemisessa ja toimintaa suunnitellessamme.

¹ varhaiskasvatussuunnitelma (VASU), lapsen esiopetuksen suunnitelma (LEOPS), Vantaan oppimis- ja opetussuunnitelma, Vantaan oppimis- ja opetussuunnitelma 0-8 vuotiaille lapsille varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen (VOOPS)

3 Lasten puheenvuoro

”Lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä kaikissa itseään koskevissa asioissa. Lapsen mielipide on otettava huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.”

(YK:n lapsen oikeuksien artikla)



Kysyimme lapsilta millainen on kiva aikuinen?

Lapset vastasivat näin: *Kiva aikuinen ottaa syliin ja lohduttaa, jos on surullinen. Aikuinen huolehtii, että kaikki leikkii hyvin. Kiva aikuinen sanoo ihania asioita. Se toivottaa kauniita unia, kun mennään pöykäreille. Kiva aikuinen huolehtii meistä paljon. Kiva aikuinen auttaa vaikeissa askarteluissa.*

Kysyimme lapsilta myös, millainen on mukava päivä päiväkodissa? *Kun saa leikkiä, syödä ja nukkua pöykäreitä. Kun lauletaan lauluja ja on kivoja kavereita. Ku on lelu päivä ja saa tuoda jonkun lelun, eikä oo vielä ehtinyt päättää mikä se ois pitänyt olla. Kun ollaan metsässä metsäretkellä ja käydään leikkipuistossa. Se on kivaa, ku saa välillä valita oman kaverin. On kiva, ku käydään kirjastoautolla.*

”Osallisuus on lasten mahdollisuutta ilmaista mielipiteitään ja näkemyksiään, vaikuttaa päätöksentekoon ja saada aikaan muutos”. (Pelastakaa lapset ry)

4 Yhteistyö perheiden kanssa

Lapsen aloittaessa päivähoidon tai esiopetuksen varaamme aikaa molemminpuoliselle tutustumiselle ja keskustelulle (ks. liite 1). Mitä pienemmästä lapsesta on kysymys, sitä tärkeämpää on räätälöidä tutustuminen kunkin lapsen ja perheen yksilöllisten tarpeiden mukaan. Lapsi harjoittelee päivähoitopaikkaan jäämistä yhdessä vanhemman tai vanhempien kanssa. Harjoittelun aikana vanhemmat kertovat arvokasta tietoa lapsestaan, hänen kiinnostuksen kohteistaan, tavoistaan ja tottumuksistaan sekä perheen arvoista. Vanhemmilla on lastensa ensisijainen kasvatusoikeus- ja vastuu sekä oman lapsensa tuntemus.

Toivomme vanhemmilta oma-aloitteisuutta ja aktiivisuutta jakaa ja saada lapsen hyvinvointiin ja päivittäisiin toimintoihin liittyvää tietoa sekä seurata viikko- ja kuukausikalentereita.

Kasvatuskumppanuuden rakentaminen alkaa harjoitteluvaiheesta. Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja henkilökunnan tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemiseksi. Tärkeää on molemminpuolisen luottamuksen, tasavertaisuuden ja kunnioituksen syntyminen päivähoiton henkilöstön ja vanhempien välille. Kaikissa lasta koskevissa asioissa olemme vaitiolovelvollisia. Varhaiskasvatussuunnitelma tehdään yhdessä vanhempien kanssa ja tarkastetaan kerran vuodessa. Lapsen aloittaessa esiopetuksen, laadimme hänelle syksyllä esiopetussuunnitelman ja päivitämme sen tiedot keväällä EsKo-keskustelussa² koulunaloitusta varten. Kunkin lapsen tai perheen tilanteesta riippuen, voimme järjestää useampia keskusteluja vuoden aikana. Kasvatuskumppanuuden yhtenä tavoitteena on tunnistaa herkästi ja mahdollisimman varhain, mikäli lapsella on jollakin kasvun, kehityksen tai oppimisen alueella mahdollinen tuen tarve (tuen tarvetta käsitellään laajemmin osiossa 5.6.1 Kasvun ja oppimisen tuki). Yhteistyössä lapsen vanhempien kanssa luomme toimintamallin lapsen tukemiseksi.

Vanhempainilloissa käymme läpi ryhmän toiminnan sisältöjä sekä tutustumme varhaiskasvatussuunnitelmaan. Kuuntelemme myös vanhempien toiveita ja odotuksia toiminnan suhteen. Rohkaisemme vanhempia avoimesti kyselemään mieltä askarruttavista asioista. Vanhempainilloissa vanhemmilla on mahdollisuus tutustua toisiinsa, luoda toisiaan tukevia verkostoja sekä käydä kasvatukseen liittyvää keskustelua yhdessä henkilökunnan ja toistensa kanssa. Vanhemmilla on mahdollisuus halutessaan perustaa vanhempaintoimikunta.

Yhteisissä tapaamisissa, kuten vanhempainilloissa ja varhaiskasvatuskeskusteluissa, keskustelemme myös mediakasvatuksesta. Pohdimme niin työyhteisössä kuin vanhempien kanssa median vaikutusta ja sen merkitystä lasten arkeen. Kasvattajina olemme tietoisia lasten populaarikulttuurista ja sallimme sen näkyä päiväkodin arjessa (esim. ajankohtaiset lastenohjelmat, musiikki).

5 Työ lasten parissa

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Pieni lapsi on alusta lähtien kiinnostunut ympäristöstään. Hän rakentaa kuvaa omasta maailmastaan ja omasta paikastaan siinä. Kielen merkitys korostuu tässä ajattelun ja ilmaisun välineenä. Kielen oppimisessa on jäljittelyllä tärkeä merkitys. Esimerkiksi alle 3-vuotiaiden ryhmissä nimeämme esineitä kuvin tai sanoin.

Kasvattajana tunnistamme sanattomat ja sanalliset viestit ja tuemme niitä. On tärkeää, että olemme lähellä lasta ja rohkaisemme häntä vuorovaikutukseen oman ikätasonsa mukaisesti. Vuorovaikutuksessa lapsen

² esiopetuksesta kouluun –keskustelu (EsKo –keskustelu)

kanssa tuemme ja ohjaamme lapsen kielellistä kehitystä. Näin tuemme hänen myönteisen minäkuvan kehittymistä ja itsensä hyväksymistä.

Alle 4-vuotiaiden ryhmissä päivittäiset rutiinit esim. pukeutumistilanteet luovat mahdollisuuden oppia eri tilanteisiin liittyvää kieltä. Päiväporinoissa ja ruokapöytäkeskusteluissa annamme jokaiselle lapselle mahdollisuuden osallistua keskusteluun ja tulla kuulluksi. Pienryhmissä pystymme auttamaan arempaakin lasta ilmaisemaan itseään.

Kasvattajina käytämme rikasta ja monipuolista kieltä huomioimalla lasten yksilölliset tarpeet. Puheen ymmärtämisen tukena käytämme kuvia (esim. valokuvia ja piktogrammeja)³ ja tarvittaessa tukiviittomia. Toimivat vuorovaikutustaidot (sanallinen ja sanaton kommunikointi) luovat suotuisan sosiaalisen oppimisympäristön, jossa lapsi kykenee havainnoimaan sekä puhuttua, että kirjoitettua kieltä.

Isompi lapsi alkaa kiinnittää huomiota kielen rakenteisiin kuten ”*millä kirjaimella toi sana alkaa?*”. Oppiminen tapahtuu monipuolisesti kielellä leikkimällä, esim. riimittelemällä ja loruttelemalla, jolloin kielellisen tietoisuuden taidot harjaantuvat. Esiopetuksessa oppiminen eheytyy toiminnallisessa oppimisessa; hyödyntämällä luonnonmateriaaleja oppimismateriaaleina, ”*hei tää keppi näyttää ihan iiltä*”. Esiopetuksen yhtenä tärkeänä tavoitteena lapsen kielellisen kehityksen osalta on tukea lasten lukemaan oppimisen valmiuksia.

Kielellisiin viiveisiin pyrimme puuttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yhteistyössä vanhempien, neuvolan, konsultoivan erityislastentarhanopettajan ja puheterapeutin kanssa. Tavoitteena on, että lapsen tuen tarve ei kasaudu. Lapsen taitoja lähdemme kehittämään vahvuuksien ja kiinnostuksen kohteiden kautta (ks. myös 5.6.1 Kasvun ja oppimisen tuki).

³ piktogrammi eli kuvakirjoitus on kirjoitusta, jossa jokin kuva merkitsee sanaa. Kuvia eli piktogrammeja voidaan yhdistellä lauseeksi.

5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

Päivähoitoyksikössämme toiminta lasten kanssa tapahtuu yksilö-, pari-, pienryhmä- ja ryhmätyöskentelynä. Lapsen taito säädellä omaa toimintaansa kehittyy jokapäiväisessä vuorovaikutuksessa. Lapset oppivat yhdessä toistensa kanssa. Kasvattajina meidän tehtävämme on tukea lapsia heidän keskinäisissä vuorovaikutustilanteissaan ja huolehtia siitä, ettei kukaan jää ulkopuolelle. Leikkejä ja leikkikavereita vaihdellaan, jolloin luomme mahdollisuuden erilaisiin leik-



keihin ja leikkikavereihin sukupuolirooleista huolimatta. Vältämme stereotypioita tyttöjen ja poikien leikeistä. Kaikki ovat kaikkien kavereita. Yhteisöllisyys vahvistuu, kun lapsi saa apua ja tukea sitä tarvitessaan ja myös näkee, kuinka toisia autetaan.

Yksikössämme on käytössä Kiusaamisen ennaltaehkäisyn suunnitelma. Syksyllä ryhmien aloittaessa kiinnitämme erityistä huomiota hyvän, turvallisen ja luottamuksellisen ilmapiirin luomiseen. Tutustumme toinen toisiimme, laadimme yhdessä yhteiset pelisäännöt ja huolehdimme, ettei kukaan jää ilman leikkikaveria. Aika ajoin ja tarvittaessa palaamme yhteisiin pelisääntöihin. Uuden lapsen aloittaessa kesken toimintakauden kiinnitämme erityistä huomiota hänen sopeutumiseensa jo toiminnassa olevaan ryhmään mm. valmistelemla hänen tulonsa etukäteen muun ryhmän kanssa ja sopimalla lasten kanssa ensimmäisten päivien leikkisuurasta.

Kasvattajina ohjaamme lapsia toimimaan erikokoisissa ja erilaisissa ryhmissä. Aikuisen merkitys roolimallina mm. ristiriitojen ratkaisemisessa ja kauniiden käytöstopojen välittämisessä on suuri: *”kaikki mitä sanot ja teet, on osa lapsen kasvatusympäristöä”*. Päivittäisissä tilanteissa harjoittelemme näitä taitoja keskustelemalla ja huomioimalla toinen toisemme.

5.3 Päivän kulku ja omatoimisuus

Aamun aloitukseen vaikuttaa oleellisesti vanhemman ja henkilökunnan rauhallinen toimiminen tuontitilanteessa. Otamme lapsen vastaan huomioimalla hänet ja vanhempansa iloisella tervehdyksellä. Jos lapsella on

ikävä tai paha mieli, hänet otetaan syliin. Rutiinit ja säännöllinen päivärytmi luovat kiireettömyyden ja turvallisuuden tunteen.

Säännöllinen päivärytmi sisältää ruokailua, jossa opettelemme hyviä tapoja, jakaantumista pienryhmiin, ohjattua toimintaa, vapaata leikkiä, monipuolista ulkoilua ja lepoa sopivassa suhteessa lasten tarpeet huomioiden niin, että kun vanhempi tulee hakemaan lasta, lapsella riittää päivästä mukavaa kerrottavaa kotiväelle. Ryhmien päivärytmissä huomioimme lasten iän. Ohjattu toiminta painottuu aamupäivään, jolloin lapsille luodaan mahdollisuus monipuoliseen oppimiseen. Jokaisessa ryhmässä on näkyvillä ryhmän oma päivärytmi, jota lasten kanssa käymme läpi kuvakorttien avulla.

Pienryhmätoiminnan avulla vuorovaikutuksemme lasten kanssa lisääntyy; hiljaisemmat ja aremmatkin lapset rohkenevat ilmaista itseään ja tulevat paremmin huomatuiksi sekä vilkkaankin lapsen on helpompi rauhoittua ja keskittyä kuuntelemaan. Pienryhmissä tilanteesta toiseen siirtyminen edesauttaa omatoimista suoriutumista. Myönteisessä ja kannustavassa ilmapiirissä lapsi saa sekä onnistumisen kokemuksia että haasteita suhteessa omaan kehitykseensä.

Päivittäinen ulkoilu säällä kuin säällä, antaa lapsille mahdollisuuden purkaa ylimääräistä energiaa, joka luo rauhallisuutta päivän muihin tilanteisiin (mm. ruokailu, sisäleikit ja -pelit). Yksikkömme lähiympäristö tarjoaa loistavat mahdollisuudet hyödyntää esim. metsää leikkimiseen, oppimiseen ja virkistymiseen. Lähiympäristömme puistot ja koulun kenttä ovat myös päivähoitoyksikkömme aktiivisessa käytössä.



5.4 Lasten leikki

”mun työ on niinku vähän tää leikki. Se on niinku lasten työ... mut sit ku mä meen kouluun, ni kyl mä sittenki leikin vaik mä käynki kouluu..” , pohti eräänä päivänä eskarilainen. On tärkeää muistaa, että lapset leikkivät leikkimisen vuoksi. Leikki tuottaa lapsille mielihyvää. Lapsi oppii leikkiessään. Hänellä on tarve oppia mielikuvituksen ja leikin kautta. Leikki on luovuuden kehittymisen edellytys. Ilman mielikuvitusta ja luovuutta ei synny leikkiä. Leikillä on tärkeä merkitys kasvua ja oppimista edistävänä toimintamuotona. Leikki kehittää mm. lapsen kuvittelun kykyä, toisen asemaan asettumista, sosiaalisten taitojen oppimista, kielen ja liikunnallisten taitojen kehittymistä. Leikillä on suuri merkitys lapsen kehityksessä.

Leikki on luonteeltaan sosiaalista. Pienempien lasten leikki toteutuu vuorovaikutuksessa aikuisen tai isomman lapsen kanssa. Vähitellen lapsen kasvaessa leikki muuttuu kuvitteluleikiksi, jolloin hän kykenee irtautumaan tästä hetkestä. Sääntöleikit houkuttelevat erityisesti isompia lapsia. Lapset käyttävät leikeissään kaikkea näkemäänsä, kuulemaansa ja kokemaansa. Lapset jäljittelevät leikkiessään ja luovat uutta. Kaikki, mikä näkyy leikissä, on lapselle merkityksellistä, vaikka kaikki lapselle merkityksellinen ei leikissä näkyisikään. Lasten leikit heijastavat myös lasten populaarikulttuuria (esim. tv- ohjelmien perusteella luodut lelut). Uusien leikkien rinnalla opetamme myös sukupolvelta toiselle siirtyneitä perinneleikkejä (esim. aarteen etsintä ja vettä kengässä) sekä liikuntaleikit (esim. polttopallo, tervapata ja hyppynaru) unohtamatta perinteisiä laululeikkejä.

Lapsella tulee olla joka päivä mahdollisuus leikkiin yksin tai yhdessä muiden kanssa. Kasvattajina tuemme lasten rikkaan leikkiympäristön luomista huomioiden lasten leikin eri kehitysvaiheet. Kasvattajan rooli leikin tukijana riippuu lasten iästä, leikkitaidoista, ryhmän koosta sekä dynamiikasta. Havainnoimme aktiivisesti lasten leikkejä, lasten sanallisia ja sanattomia aloitteita ja aikomuksia vastaten niihin. Aikuinenkin voi heittäytyä leikkiin mukaan. Annamme lapsille vapautta, ohjaamme ja kannustamme heitä joko osallistumalla itse tai rikastuttamalla leikkiä esim. välinein tai mielikuvin ja mahdollistamme leikin jatkumisen myös myöhemmin. Kuuntelemme lapsia ja keskustelemme heidän kanssaan.

Leikkiympäristön muokkaamisessa huomioimme lasten kiinnostuksen kohteet. Käytössämme on erilaiset leikinvalintamenetelmät (leikkiasemat, leikki- taulut ja leikinjakajat), jotka mahdollistavat lasten tasapuoliset mahdollisuudet leikkeihin ja leikkikavereihin. Lapset osallistuvat itsekin ympäristön ylläpitoon ja uudistamiseen kykyjensä mukaan.



Luonto tarjoaa lapsille monipuolisen ja rikkaan leikkiympäristön. Leikit kehittyvät ja monipuolistuvat mitä enemmän annamme lapsille mahdollisuuksia liikkua luonnossa. Luonto tukee lapsen luovuuden kehittymistä ja rikastuttaa hänen mielikuvitustaan (*Hei, tää keppi ois tän koiran!*). Erityyppiset ympäristöt mahdollistavat erilaiset leikit. Tuttu ympäristö esim. lähimetsä, antaa mahdollisuuden leikin jatkumiselle kerta toisensa jälkeen. Leikki ei synny leluista vaan leikki syntyy mielestä.

5.5 Oppimistoimintojen organisointi

Päivähoitoyksikössämme annamme lapselle mahdollisuuden synnynnäisen uteliaisuuden siivittämänä käyttää kaikkia aistejaan. Koemme tärkeänä, että lapsi voi kokea oppimisen ja onnistumisen iloa toimimalla mielekkäällä ja merkityksellisellä tavalla. Vahvistamme lapsen itsetuntoa ja myönteistä kuvaa itsestään positiivisella kannustuksella ja palautteella.

Lapsi rakentaa aikaisemmin oppimiensa asioiden pohjalta uutta tietoa havainnoimalla, oivaltamalla ja yhdessä aikuisen kanssa toimimalla. Hyviä keinoja oppimiseen ovat toiminnalliset oppimisen keinot, kuten liikuminen, leikkiminen, tarinallinen oppiminen ja tutkiminen.



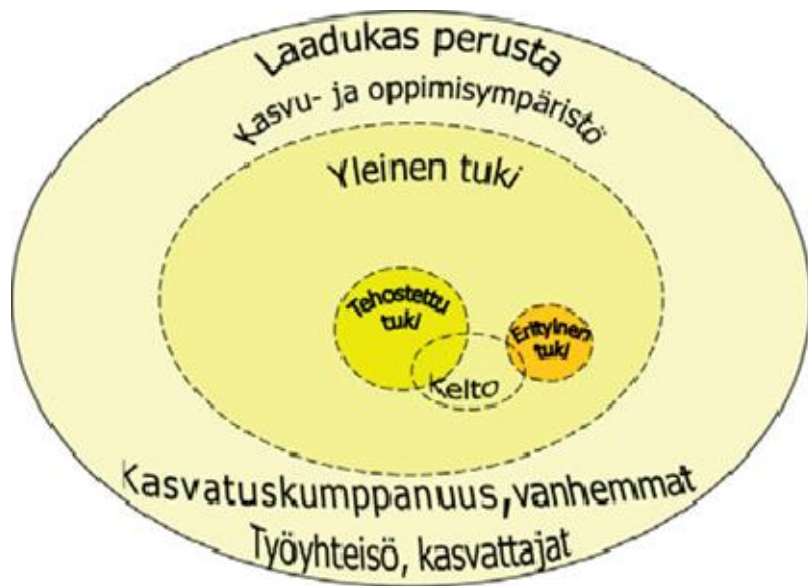
Tarjoamme oppimisympäristön, joka tukee lapsen uteliaisuutta, aktiivisuutta ja omatoimisuutta. Järjestämme tilat ja välineet ryhmän tarpeita vastaavaksi. Lapsilla on mahdollisuus käyttää tietokonetta oppimisen väli-

neenä. Pyrimme luomaan päivähoitoyksikössämme avoimen, myönteisen, rauhallisen ja kiireettömän ilmapiiirin, jossa lapset ja henkilökunta viihtyvät.

5.6 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

5.6.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Kasvun ja oppimisen tuella tarkoitetaan lapsen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen edistämistä ja tukemista sekä oppimisvaikeuksien ennalta ehkäisemistä. Lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen on laaja-alaista. Sen tärkein ydin on luottamuksellinen ja avoin kasvatuskumppanuus vanhempien ja kasvattajien kesken. Se on myös tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lapsen tukemiseksi. Kun meillä kasvattajina herää huoli lapsen kasvuun, kehitykseen tai oppimiseen liittyen tiivistämme yhteistyötä perheen kanssa. Lisäksi kiinnitämme erityistä huomiota tapaamme toimia ja ohjata lasta sekä pyrimme muokkaamaan lapsen toiminta- ja oppimisympäristöä hänen kasvuaan ja kehitystään tukeväksi yhdessä konsultoivan erityislastentarhanopettajan kanssa.



Kaavio 1. Lapsen tukeminen varhaiskasvatuksessa

Lapsen kasvun ja oppimisen tuen polulla teemme kiinteästi yhteistyötä niin alueen konsultoivan erityislasten-tarhanopettajan kanssa (kelto) kuin lapsen kasvuun ja kehitykseen kuuluvien tahojen (esim. puheterapeuttien ja -toimintaterapeuttien) kanssa. Tukea järjestäessämme otamme huomioon jokaisen lapsen vahvuudet, kehitystarpeet, oppimistyyliä ja kieli- ja kulttuuritaustan. Pyrimme aloittamaan lapsen tarvitseman

tuen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Huolehdimme, että tukea tarvitseville lapsille löytyisi kasvun ja oppimisen polku, joka turvaisi hänen suotuisan kehityksensä, oppimisensa ja tukitoimien jatkuvuuden varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja perusopetukseen.

5.6.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus

Vantaan päivähoito noudattaa pääkaupunkiseudulla yhteisesti sovittua Monikulttuurista varhaiskasvatus-toimintamallia. Toimintayksikkömme käyttää suunnittelun pohjana Helsingin kaupungin päivähoidon Suomi toisena kielenä S2-suunnitelmaa, Moniku -työkirjaa ja työkalupakkia (välineitä päiväkodin suomi toisena kielenä toteutukseen) sekä toimintayksikkömme S2-vuosikelloa. Toimimme yhteistyössä Vantaan kieli- ja kulttuurikoordinaattorin kanssa. Meiltä on myös edustaja alueella toimivassa moniku-toimintaryhmässä. Jokaisella lapsella, jonka äidinkieli on muu kuin suomi, on oikeus suomi toisena kielenä opetukseen. Päivähoitoyksikössämme suomenkielen oppimisen tukena käytämme suomi toisena kielenä –tuokioita (S2-tuokioita). Kaikissa arjen tilanteissa kiinnitämme huomiota käsitteiden ja esineiden nimeämiseen sekä käytämme apuna kuvia; kuvitamme leluja, päivärytmiä, lauluja, leikkejä ja toimintaa. Vastuu lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin kehittymisestä on ensisijaisesti perheellä. Lapsen ja perheen tukena käytämme reissuvihkoa, johon mm. kirjoitamme tai piirrämme kuulumisia päivästä.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisen lapsen aloittaessa päivähoidon, laadimme yhdessä perheiden kanssa lapsi kotioissa – ja alkukeskustelu –lomakkeet. Tällöin tutustumme lapsen omaan kulttuuritaustaan, saamme tietoa perheessä puhutuista kielistä, kulttuurista, uskonnosta ja tavoista. Keskustelussa kerromme perheelle suomalaisesta päivähoitokulttuurista sekä päivähoidon tavoista ja toimintamalleista. Yli 3-vuotiaiden kanssa seuraamme lapsen suomen kielen kehittymistä suomen kielen seuranta –lomakkeella, joka myöskin ohjaa meitä toiminnan suunnittelussa ja auttaa meitä tukemaan mahdollisimman hyvin lapsen kielen kehittymistä. Vuosittain kirjaamme lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan tärkeää tietoa lapsen kehityksestä, kielen ja kulttuurin tukemisesta sekä mahdollisesta tuen tarpeesta. Vanhemmille kerromme myös siitä, millaisia yhteistyökumppaneita ja mahdollisuuksia päivähoidossa on ja miten toimitaan, jos havaitaan lapsen tarvitsevan lisätukea jossakin asiassa. Sukupuolten asema vaihtelee eri kulttuureissa, mutta suomalaisessa varhaiskasvatuksessa on lähtökohtana tyttöjen ja poikien tasa-arvoisuus ja mahdollisuus oppia kaikkea sukupuolesta riippumatta. Tarvittaessa käytämme perheen kanssa apuna tulkkia, jotta molemmat osapuolet tuntevat tulleen ymmärretyiksi.

Meillä kaikilla on oikeus oppia erilaisista kulttuureista. Ryhmässä pyrimme huomioimaan eri kulttuurit; mm. kertomalla eri kulttuureista ja eri kansallisuuksien juhlapyhistä. Toivomme, että vanhemmat kertoisivat heille tärkeistä tapahtumista ja omasta kulttuuristaan, jotta voimme myös huomioida lapsille tärkeitä asioita hänen

omasta kulttuuristaan. Päivähoidossa opetamme perhettä myös sisäistämään suomalaista kulttuuria ja rohkaishemme heitä opettelemaan suomen kieltä.

Päivähoitoyksikössämme lapset osallistuvat uskontokasvatukseen perheen omien toiveiden mukaan. Niille lapsille, jotka eivät osallistu yhteisiin tapahtumiin, järjestetään korvaavaa toimintaa. Esiopetusryhmissä tutustumme kulttuurimme uskonnollisiin juhliin sekä siihen miten ja miksi niitä vietetään. Mahdollisuus tutustua oman uskontomme keskeisempiin sisältöihin tapahtuu yhteistyössä läheisen Pyhän Annan lastenkirkon kanssa, esim. kirkkohetket, pääsiäis- ja jouluvaellukset. Meillä on tarvittaessa mahdollisuus saada tukea uskontokasvatukseen Hakunilan seurakunnan lastenohjaajilta.

5.7 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Päiväkodillamme on erittäin hyvät mahdollisuudet luonnossa liikkumiseen ja luontoon tutustumiseen. Jokainen ryhmä liikkuu lähiympäristössään viikoittain, jopa päivittäin pedagogisten tavoitteiden, lasten kiinnostuksen ja ryhmän tarpeiden mukaan.



Lapsi havainnoi, kokeilee ja tutkii lähiympäristöään ja luonnon ilmiöitä. Eläimet, kasvit ja luonnon moninaiset ilmiöt innostavat lasta tutkimaan. Ympäristö tuo lapsille tiedollisia ja kokemuksellisia aineksia. Luonto on lapselle mitä mainioin oppimisympäristö. Se avaa aina uusia mahdollisuuksia kasvun ihmeen pohdinnalle ja luonnon tutkimiselle. Se ohjaa lapsen luontaista uteliaisuutta, mielenkiintoa ja omatoimisuutta. Luonto luo lapselle rauhallisen ympäristön oppimiselle. Ympäristö mahdollistaa kaikkien aistien ja koko kehon käytön tutkimisen, kokeilemisen ja oivalluksen välineenä. Luonto tarjoaa lapselle haasteita epätasaisessa maastossa,

tilaisuuksia omaehtoiseen pohdintaan, tutkimiseen, ongelmien ratkaisemiseen ja kokeiluun. Luonnossa oppiminen tapahtuu yhdessä vuorovaikutuksessa muiden kanssa, leikin ja leikinomaisen toiminnan avulla, aikuisten ja ympäristön kanssa. Tutustutamme lapset rakennettuun lähiympäristöön, esim. merkitsemme karttaan ryhmän lasten osoitteet ja käymme kävellen katsomassa, missä kukin asuu. Samalla lapset oppivat turvallisen liikenteessä liikkumisen pelisäännöt. Luonto voimaannuttaa ja edesauttaa niin lasten kuin kasvattajienkin hyvinvointia.

Esiopetusryhmissä luonnon merkitys moninaisena oppimisympäristönä laajenee. Luonto tarjoaa lapselle mahdollisuuden tutkivaan lähestymistapaan, jossa lähtökohtana ovat ympäristöön liittyvät asiat, ilmiöt ja tapahtumat. Luonto antaa myös suotuisan ympäristön oppimaan oppimiselle; esim. kirjan lukeminen ja siitä keskustelu luonnossa (sadut ja tarinat), matemaattisten taitojen harjoittaminen luonnosta saatavin materiaalein (laskutoimenpiteet tikuin ja kävyin), kirjaimiin ja äänteisiin tutustuminen (kirjainten jäljentäminen maastoon) sekä motoristen taitojen harjoittaminen (liikkuminen erilaisissa maastoissa).



Luonnossa liikkuminen antaa lapselle mahdollisuuden huomioida ympäristön viihtyisyyden ja kauneuden. Lapsi oppii kunnioittamaan ja huolehtimaan lähiympäristöstään, josta muodostuu lapselle tuttu ja turvallinen kasvuympäristö. Lapsi oppii yhdessä kasvattajan kanssa mm. jokamiehen oikeuksia. Luonnossa liikkuminen

tukee myös lapsen motorista kehitystä hänen oman kehitystasonsa mukaisesti. Innostamme myös perheitä liikkumaan luonnossa jakamalla mm. geokätköjemme karttoja. Useimmilla ryhmillä on omat geokätkönsä, joihin ryhmät käyvät jättämässä omat merkkinsä.

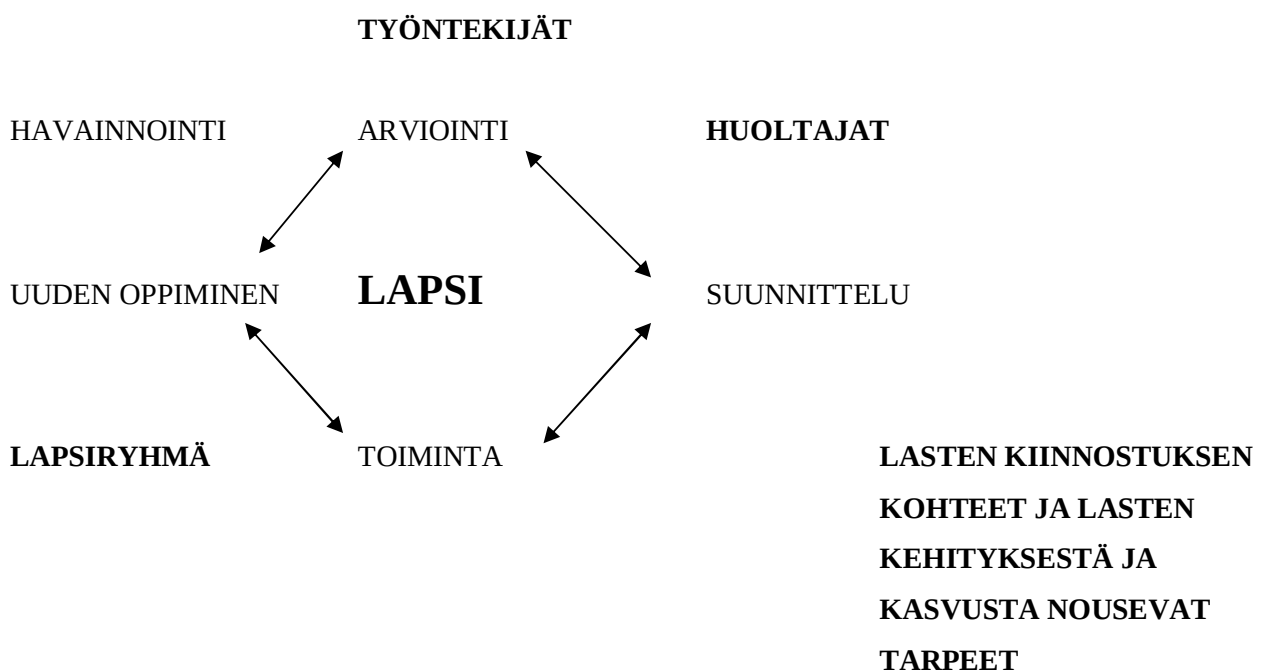
Kestävä kehitys on tavoitteellista toimintaa, jolla pyrimme hyvään elämään nyt ja tulevaisuudessa. Kestävä kehitys pitää sisällään ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisesti kestävä kehityksen. Lapsuuden ensimmäisinä vuosina luodaan perusta lapsen toimintatavoille ja ajattelumalleille, jotka säilyvät läpi elämän. Kestävä kehitys on päivähoidossa päivittäisiä pieniä tekoja, ajattelun ja taitojen kasvamista, lapsen kuulemistä, oppimisympäristön laajentamista, aitoa ja avointa keskustelua niin lasten kuin aikuisten välillä.

5.8 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot

5.8.1 Esiopetuksen järjestäminen

Järjestämme esiopetusta kahdessa ryhmässä, joista vähintäänkin toisessa on pelkästään esiopetusikäisiä lapsia. Esiopetus on kokonaisvaltaista, lapsen kehityksen ja kasvun huomioon ottavaa toimintaa, joka perustuu niin esiopetusta ohjaaviin asiakirjoihin kuin lasten yksilöllisten tarpeiden ja kiinnostuksen kohteiden huomioon ottamiseen. Pääpaino esiopetuksessa on oppimaan oppimisessa.

ESIOPETUKSEN TOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT



Esiopetustoiminnan lähtökohtana on lapsi, jonka kasvua ja kehittymistä tulevaisuudeksi tuemme yhteistyössä vanhempien kanssa. Toiminnan alkaessa laadimme yhdessä vanhempien kanssa lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman (LEOPS), jossa asetamme yhteisiä tavoitteita niin lapsen itsearvioinnin, havainnoinnin kuin esiopetusta ohjaavien asiakirjojen pohjalta.

Havainnoimme, pohdimme ja suunnittelemme toimintaa, jonka painopiste on kouluvalmiuksien tukemisessa. Yhdessä lasten kanssa arvioimme toimintaa. Esiopetus on niin kielellisen tietoisuuden kuin omatoimisuuden tukemista unohtamatta sosiaalisia ja emotionaalisia taitoja. Lasta rohkaistaan ja kannustetaan toimimaan niin yksin kuin yhdessä muiden kanssa ja iloitsemaan omasta ja toisten oppimisesta. Toiminta esiopetuksessa on kokonaisvaltaista ja ehytettyä, jossa keskipisteenä on lapsi yksilöllisine tarpeineen.



Esiopetusryhmämme tekevät kiinteästi yhteistyötä läheisen Itä-Hakkilan koulun kanssa. Jokaisella alueen esiopetusryhmällä on oma yhteistyöluokkansa ja -opettajansa. Esiopetusryhmät mm. vierailevat luokissa, tekevät metsäretkiä yhdessä koululaisten kanssa sekä osallistuvat välitunneille. Yhteistyötä tiivistetään esiopetusvuoden lopussa. Yhteistyöllä tuemme lasten siirtymistä tulevaan kouluun.

5.8.2 Perhepäivähoidon järjestäminen

Yksikköömme kuuluvissa Kotikolon ja Onnentuvan ryhmäperhepäiväkodeissa noudatetaan samaa varhaiskasvatussuunnitelmaa kuin päiväkotiryhmissäkin. Ryhmäperhepäiväkodin ryhmäkoko on pienempi ja ryhmän ikäjakauma on 1-5 -vuotiaat.

5.8.3 6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen

Alueen kieli- ja kulttuurikoordinaattori yhdessä päiväkodin johtajan kanssa arvioi, ketkä lapset tarvitsevat valmistavaa opetusta. Vanhempien kanssa järjestetään kuulemistilaisuus, jonka pohjalta varhaiskasvatuspäällikkö tekee päätöksen lapsen osallistumisesta valmistavaan esiopetukseen. Valmistavan opetuksen tärkeimpiä tehtäviä on lasten suomen kielen tukeminen ja kotouttaminen suomalaiseen kulttuuriin. Opetuksen eriyttämisen lähtökohtana ovat kunkin lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset tavat oppia. Opetusta eriyttämällä voimme tarjota lapselle onnistumisen kokemuksia ja sopivia haasteita. Pedagogisina menetelminä käytämme kuvia ja kuvatauluja eri tilanteissa tukemaan lasten arjen sujumista ja suomen kielen ymmärtämistä ja oppimista.

Valmistavan esiopetuksen opetusaika on 5 tuntia, josta ajasta neljä tuntia on yhteistä muiden esiopetusikäisten lasten kanssa. Viides tunti voi sisältää mm. satujen kuuntelua tai leikkiä, jossa pääpaino on suomen kielen tukemisessa.

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

Kevät- ja syyskauden alussa pidämme koko toimintayksikön yhteisen suunnittelupäivän/ -iltapäivän, joka voi sisältää mm. koulutusta, toiminnan kehittämistä, yhteisten tavoitteiden käsittelyä ja asettelua. Kehittämispäivissä olemme jättäneet iltapäivästä aikaa ryhmien omalle suunnittelulle.

Yksikössämme on käytössä ryhmien omat viikoittaiset tiimipalaverit, jossa käymme läpi edustuksellisen tiimin asiat, hyvinvointiin kuuluvat ajankohtaiset kuulumiset, tulevan viikon toimintasuunnitelmat ja ajankohdattaiset, esille nousevat asiat. Taloittain pidämme palavereja tarvittaessa yhteisten käytäntöjen sopimiseksi ja asioiden selventämiseksi.

Tiimit tekevät toimintakauden alussa ryhmäkohtaiset tiimisopimukset sekä pedagogiset suunnitelmat, jotka laaditaan juuri kyseisen ryhmän lapsia varten. Kukin ryhmä kirjaa myös tavoitteet lasten ja tiimin osalta kuullevalle kaudelle. Päivittäinen havainnointi ja sen dokumentointi on perusta toiminnan suunnittelulle ja arvioinnille.

Edustukselliset tiimit pidämme kahden viikon välein. Niihin osallistuu jokaisesta tiimistä edustaja, joka jakaa saamansa tiedon eteenpäin omassa tiimissään. Edustuksellisessa tiimissä käsittelemme koko yksikön asioita, kuten laadimme syksyllä yksikön yhteinen toimintasuunnitelman ja arvioimme sen toteutumista tammikuussa. Samalla tarkistamme tavoitteet kevään osalta huomioiden kaupungin strategiset linjaukset ja painopisteet. Kevään toimintasuunnitelman tavoitteet arvioimme kesäkuussa. Edustuksellisessa tiimissä päivitämme myös kiusaamisen ennalta ehkäisyn suunnitelman, turvallisuus- ja työsuojelusuunnitelman, käymme läpi työ-

olojen arviointi ja asiakaspalautteita, koulutusinfoja, hyvinvointia ja muita ilmoitusluontoisia asioita. Edustukselliset tiimit toimivat myös koulutuksesta saadun tiedon ja taidon jakamispaikkoina koko yksikölle.

Edustuksellisten tiimien asialistalla on aina hyvinvointiteema.

Jokainen työntekijä käy kerran vuodessa tulos- ja kehityskeskustelun esimiehen kanssa.

7 Kumppanuudet, yhteistyöverkostot

7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet

Yhteistyötä teemme alueen konsultoivan erityislastentarhanopettajan, puhe-, toiminta-, fysioterapeuttien, terveyskeskuspsykologien ja perheneuvolan kanssa. Tarvittaessa yhteistyötä on myös alueen neuvolan, Meilahden lasten ja nuorten sairaalan sekä Peijaksen sairaalan asiantuntijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa myös tulkkikeskuksen kanssa.

Hakunilan seurakunta kutsuu vuosittain päivähoidon ja esiopetuksen lapsia jouluihin ja pääsiäishartauteen sekä kirkkovartteihin alueellamme olevaan Pyhän Annan lastenkirkkoon, missä on mahdollisuus vierailla myös muina aikoina. Hakunilan seurakunta järjestää myös päivähoidon henkilökunnalle uskontokasvatuskoulutusta.

Sotungissa toimiva Vantaan luontokoulu järjestää ympäri vuoden toiminnallisia aamupäiviä, joihin päivähoitoyksikkömme ryhmät osallistuvat mahdollisuuksien mukaan. Luontokoulua on myös hyödynnetty henkilöstön lisäkouluttautumiseen. Sotungissa voimme retkeillä sekä metsissä että perinteisessä kulttuurimaisemassa.

Erityisen ahkerassa käytössä ovat olleet Hakunilan ja Tikkurilan kirjastot sekä Itä-Hakkilan koulun pihassa pysähtyvä kirjastoauto. Hyödynnämme Itä-Hakkilan lähiympäristön ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa niin taiteen, teatterin kuin kulttuuriperinteenkin osalta.

Esiopetuksen osalta teemme tiivistä yhteistyötä Itä-Hakkilan koulun kanssa. Koulun erityisopettaja mm. vierailee esiopetusryhmissä tammikuussa. Hän tutustuu tuleviin koululaisiin ja ohjeistaa mihin kouluvalmiuden kannalta tärkeisiin asioihin kannattaa vielä kiinnittää huomiota kevään aikana. Tarvittaessa voimme konsultoida häntä lapsen oppimiseen liittyvissä asioissa.

7.2 Hyvinvointityö ja oppilashuolto

Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Hyvinvointityö muodostuu kasvatuskumppanuudesta yhdessä vanhempien kanssa, turvallisesta, kasvulle ja oppimiselle suotuisasta kasvuympäristöstä, lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisesta ja hyvinvointityötä tukevasta yhteistyöstä. Kun lapsi voi hyvin hänellä on mahdollisimman hyvät kasvun, oppimisen ja kehityksen edellytykset. Hyvinvoinnin edistämiseksi lapsen terveyttä ja toimintakykyä vaalitaan ja lapsen perustarpeista huolehditaan.

Esiopetuksessa oppilashuollon tehtävänä on kehittää hyvinvointia tukevaa oppimisympäristöä ja vahvistaa yhteisöllistä toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä tuemme edistämällä huoltajan ja lapsen osallisuutta (esim. yhteiset askarteluillat, erilaiset tapahtumat). Yhtenä oppilashuollon tärkeimpinä tehtävinä on tukea myönteistä vuorovaikutusta ja keskinäisen huolenpidon ilmapiiriä sekä tarvittaessa puuttua ongelmiin. Tavoitteenamme on luoda terve ja turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö, joka edistää koko esiopetusyhteisön hyvinvointia. Oppilashuoltoryhmä, johon kuuluu konsultoiva erityislastentarhanopettaja, ryhmän lastentarhanopettajat, päiväkodin johtaja ja mahdollisesti neuvolan terveydenhoitaja, kokoontuu syksyllä ja miettii keillä lapsilla on oppilashuollollisia tarpeita ja miten oppimisympäristö voisi parhaalla mahdollisella tavalla tukea lasta. Ryhmän kokoontumisesta informoidaan vanhempia ja kokouksesta laaditaan pöytäkirja, joka laitetaan ilmoitustaululle vanhempien nähtäväksi.

Esiopetusryhmissämme teemme tiivistä yhteistyötä Itä-Hakkilan koulun oppilashuoltotyöryhmän⁴ kanssa tukeaksemme lasten siirtymistä esiopetuksesta perusopetukseen. Meillä on keväisin siirtopalaverit koululla. Osa lapsista siirtyy kouluun tehostetulla tuella, jolloin lapsen tiedonsiirto tapahtuu koulun oppilashuoltotyöryhmässä. Tähän osallistuvat myös vanhemmat halutessaan.

7.3 Varhaiskasvatuksen viestintä

Päivähoitoyksikössämme on varhaiskasvatuksen opetus ja oppimissuunnitelma näkyvillä jokaisessa ryhmässä ja vanhemmilla on mahdollisuus tutustua siihen. Päivähoitoyksikkömme varhaiskasvatuksen opetus- ja oppimissuunnitelmasta kerromme mm. vanhempainilloissa sekä lapsen aloittaessa päivähoidon tai esiopetuksen.

⁴ Oppilashuoltotyöryhmään kuuluu erityisopettaja, koulupsykologi, kuraattori sekä koulun terveydenhoitaja.

Jokavuotisissa varhaiskasvatuskeskusteluissa käymme läpi yhdessä perheiden kanssa päivähoidon sisältöä, varhaiskasvatuksen merkitystä lapsen kasvun ja oppimisen kannalta, lapsen kehitystä sekä mitä ja miksi teemme erilaisia asioita päivähoitoyksikössämme. Hakutilanteissa kerromme lapsen päivänkulusta ja päivän toiminnoista. Järjestämme tarvittaessa lisäkeskusteluja perheiden toiveiden ja tarpeiden mukaan.

Syksyisin perheille jaetaan päivähoitoyksikköesite, josta käy esille mm. ryhmien henkilökunta, tärkeät yhteystiedot, päiväkodin käytänteet sekä tulevat tapahtumat. Jokainen ryhmä jakaa kuukausittain perheille kuukausitiedotteet, joista näkyy kuukauden toiminta ja tapahtumat. Lisäksi ryhmien viikoittaiset toiminnot näkyvät ilmoitustauluilla. Ryhmissä valokuvaamme lasten jokapäiväistä toimintaa ja perheillä on mahdollisuus saada kuvia kotiinsa.

8 Liitteet

Liite 1. Perheen kanssa käytävät keskustelut lapsen aloittaessa päivähoidon tai esiopetuksen

lapsi aloittaa päivähoidon tai esiopetuksen perheen kanssa täytetään yhdessä hoitoaikasopimus ja perustietolomake	
lapsen aloittaessa alle 6-vuotiaiden ryhmässä täytetään lisäksi - lapsi kotioloiissa-lomake - lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (vasu), joka käydään yhdessä perheiden kanssa läpi vuosittain	lapsen aloittaessa esiopetusryhmässä täytetään syyslukukaudella - lapsen esiopetussuunnitelma (leops). Lapsi osallistuu myös itse suunnitelman laadintaan arvioimalla omia taitojaan yhdessä aikuisen kanssa apunaan ns. lentokone –malli.



Vantaa

Sivistystoimi
Itä-Hakkilan varhaiskasvatuksen toimintayksikkö
Itä-Hakkilan päivähoitoyksikkö
Keskustie 1
01260 Vantaa
puh. 09-839 30871